

Protest SPZ zaradi gonje proti slovenskemu pouku

Objavljamo tozadevno protestno pismo SPZ na prosvetno ministrstvo

Zlorabljanje volilne propagande za neodgovorno gonjo proti dvojezičnemu šolskemu pouku v Velikovecu in nekaterih drugih občinah je izzvalo silno ogorčenje med Slovenci na Koroškem. Le preudarnosti našega ljudstva se je zahvaliti, da ni prišlo v vrsti šolskih občin s strani Slovencev do protiakcij. Po želji slovenskega prebivalstva iz številnih šolskih občin pa smo vendar primorani, da vložimo pri zveznemu ministrstvu za pouk najostrejši protest proti tej neodgovorni gonji, ki po zadnjih dogodkih celo grozi, da se bo nadaljevala tudi še preko volilne dobe.

S pravico je naše ljudstvo pričakovalo in še danes pričakuje s strani zveznega ministrstva za pouk kot vrhovne šolske oblasti, ki je o priložnosti neke interpelacije VdU-jevskih poslancev v parlamentu osporavalo šolsko odredbo samo označilo kot ustavnoveljavno in zakonito, da bo odločno posvarilo vse odgovorne. Iz tega vzroka čutimo potrebo, da zvezno ministrstvo za pouk ponovno opozorimo na šolske zahteve Slovencev na Koroškem.

Slovenska prosvetna zveza kot predstavnica kulturnih težnjaj koroških Slovencev je že s svojim pismom z dne 27. X. 1952 zveznemu ministrstvu za pouk, v roke g. zveznemu ministru dr. Ernstu Kolbu, zaprosila, da bi gospod minister sprejel delegacijo, ki bi objasnila želje in kulturne potrebe koroških Slovencev. Čeprav je g. zvezni minister pri sprejemu pri koroški deželni vladi o priložnosti otvoritve celovškega Doma glasbe obljubil predsedniku Slovenske prosvetne zveze dr. Franciju Zwitterju, da bo v doglednem času sporočil termin za sprejem delegacije, se to do danes žal še ni zgodilo. Zaradi tega si dovoljujemo, da ponovimo prošnjo za sprejem delegacije koroških Slovencev.

Hkrati naj spričo napetega položaja na tem mestu še enkrat obrazložimo naša gledišča za rešitev šolskega vprašanja na južnem Koroškem:

1. Glede pouka na ljudskih šolah vztrajamo načelno na uredbi o dvojezičnem pouku, — kakor smo to razložili že v našem stališču k osnutku zakona o urelitvi učnega jezika na javnih šolah Koroške z dne 14. XII. 1951 — in odklanjamo vsakršno spraševanje staršev, ker zaradi desetletja trajajočega odtujevanja od lastnega naroda prav s strani šole ter zaradi go-

spodarske in socialne odvisnosti pri večini ljudi slovenske narodnosti svobodna odločitev ni mogoča.

V tej zvezi izrecno opozarjamo, da izid ljudskega štetja z dne 1. junija 1951, na katerega se tako radi sklicujejo predvsem hujšaki proti sedaj veljavni šolski uredbi, pa tudi drugi, nikakor ne more biti temelj za končno ureditev spornega šolskega vprašanja. Ne oziraje se na številna dokazana protizakonita vplivanja na slovensko prebivalstvo po številnih komisarijih in ne oziraje se na znanstveno popolnoma nezvzdružno teorijo o posebnem vindiškem jeziku,

ki so jo očitno hotele pritegniti koroške števne oblasti, da bi zmedo še povečale, je pri omenjenem ljudskem štetju šlo namreč zgolj za ugotovitev materinskega jezika ali narodnosti, kar je tudi izrecno povedano v pismu zveznega ministrstva za notranje zadeve št. 75.818-6/51/S. L., z dne 8. V. 1951. Iz tega razloga tudi načelno odklanjamo, da bi se jemal pri obravnavanju ali urejanju kakršnih koli narodnostnih vprašanj ta izid ljudskega štetja za osnovo.

2. Zahtevamo ustanovitev slovenske srednje šole, ki naj bi imela v višjih razredih gimna-

zijski in učiteljski oddelek. Tozadevno smo stavili že konkretne predloge in tudi z več vlogami razblinili in ovrgli vse nasprotnne pomisleke deželnega šolskega sveta za Koroško.

Za čim prejšnjo uresničitev te zahteve smo bili sporazumni tudi z začasno rešitvijo, ki jo je dne 14. III. 1952 pod št. 36.412-III/10/52 predlagalo zvezno ministrstvo za pouk in ki predvideva ustanovitev paralel z deloma slovenskim učnim jezikom na zvezni gimnaziji v Celovcu z namestitvijo teh razredov v posebni stavbi ter uvedbo razširjenega pouka metodike s slovenskim učnim jezikom na učiteljski v Celovcu.

3. Slej ko prej vztrajamo pri zahtevi po takojšnji ustanovitvi slovenske kmetijske šole za fante, ki jo je podprlo 2000 ljudi našega kmečkega prebivalstva s svojim podpisom.

Za obstoječi privatni slovenski gospodinjški šoli zahtevamo pravico javnosti in državno podporo.

4. Končno še z vsem poudarkom zahtevamo, da zvezno ministrstvo za pouk podvzame resne ukrepe proti neodgovorni gonji proti dvojezičnemu pouku in povzročitelje te gonje pokliče na odgovornost.

Ob tej priložnosti želimo nazadnje še naglasiti, da je po zadnjih dogodkih na področju šolskega vprašanja ogrožen mir v deželi ter da je mogoče najti zadovoljivo ureditev perečega šolskega vprašanja v južnem delu Koroške, če se naj ohrani mir v deželi, le sporazumno s koroškimi Slovenci.

SMUČARSKA SEKCIJA SLOVENSKEGA FIZKULTURNEGA DRUŠTVA V ST. JANŽU

vabi na

III. mednarodne smučarske skoke v Rožu

ki bodo v nedeljo, dne 15. februarja 1953, ob 14. uri na 60-metrski skakalnici v St. Janžu v Rožu.

Znani avstrijski in jugoslovanski skakalci so zagotovili svojo udeležbo in bo tudi letošnja smučarska prireditev eno največjih športnih dogajanj v tem letu.

Vsi ljubitelji športa so na to prireditev prisrčno vabljeni.

Udeležbo olajšajo zelo ugodne zveze z vlakom kakor iz Celovca tako iz Podrožnice.

Isti dan ob 10. uri dopoldne bo na Sentjanski Rutah veleslalom in vabimo prijatelje zimskega športa tudi na to prireditev.

Narodni svet se ne ravna po Jegličevem zgledu

Pod vplivom belogardističnih prišepetovalcev so ljudje iz „Narodnega sveta“ odklonili sporazum z Demokratično fronto za enoten nastop vseh koroških Slovencev na bližnjih volitvah. Svojo odklonitev so ti „krščanski možje“ iz „Narodnega sveta“, utemeljili s smešnimi izgovori, čeprav gre pri volitvah za zelo važno slovensko narodno stvar. Od enotnega nastopa vseh koroških Slovencev je namreč odvisna izvolitev slovenskega zastopnika v koroški deželni zbor.

Pokojni slovenski škof dr. Anton Bonaventura Jeglič, ki ga monsignor dr. Jože Jagodič

v svoji knjigi „Nadškof Jeglič“ imenuje izrednega poslanca božjega, pa nekaj ni imel nikakih pomislekov za sodelovanje s socialisti in komunisti pri volitvah 3. decembra 1922. leta v ljubljanski občinski odbor. Poglejmo, kako je škof Jeglič sodil o teh volitvah. Dne 7. novembra 1922 je lastnoročno zapisal v svoj dnevnik:

„Za občinske ljubljanske volitve 3. XII. so se v eno fronto združile stranka SLS in socialne stranke, da bi vrgle liberalno stranko, ki za družabno delo nima smisla. Imenuje se „Zveza delavskih strank“. Sestavili so točen program za občino in delo v občini. Načela ostanejo in kulturnega boja ne bodo začeli. Demokrate (stare liberalce) treba vreči. Ali bo šlo? Ne vem, toda upanje na zmago je prav veliko. Demokrati so nalašč za to prirojili volivni red in med drugim določili, da relativna večina dobi dve tretjini vseh poslancev.“

Po uspeh volitvah je škof Jeglič 13. decembra 1922 zabeležil v svoj dnevnik:

„Dne 8. XII. smo imeli občinske volitve. Dr. Žerjav, minister in sovražnik Cerkve, je dosegel tak volivni red, da bi bil sebi gotovo večino zagisural... Zoper stare in nove liberalce so se združili na točnem socialnem programu izključivši kulturna in verska vprašanja naša stranka SLS, socialdemokrati (Perič) in komunisti. Pri volitvah je dobila naša lista glasov 3900... Zato ima naša lista a priori 24 odbornikov, potem jih je dobila še 11, da jih ima 35, drugi pa vsi le 14. Od teh 35 jih je naše SLS 16, socialistov 9, komunistov 10. Nasprotniki so hudi in zmerjajo nas duhovnike, da smo komuniste volili.“

Ko je škof Jeglič zvedel, da ga je liberalce Ivan Hribar zatožil v Beograd, je Jeglič 19. decembra 1922 napisal v svoj dnevnik:

„Čujem, da je nas duhovnike ta nesrečnež tožil v Beograd, da smo se s komunisti združili. Pa to je jako pogrešno. Edino za občinske volitve ljubljanske smo se mi SLS, socialisti Peričevi in neki komunisti združili na prav

lep socialen program izključivši kulturne, verske in politične zadeve.“

Jegličevi nasprotniki so celo govorili, da so škofa zaradi teh občinskih volitev tožili v Rimu, kar na strani 229 omenja tudi monsignor dr. Jože Jagodič v svoji knjigi „Nadškof Jeglič“, ki je lani izšla v Celovcu. O teh govorih je škof Jeglič 20. januarja 1923 zapisal v svoj dnevnik:

„Ker se je govorilo, da so me iz tabora Šušteršičevega tožili v Rim in da je kurija z njimi, sem o tem pisal nunciju in mu razložil naše občinske volitve. Te dni sem dobil njegov odgovor z dne 14. I.“ Nuncij je Jegliču odgovoril, da ga preko njega ni nihče tožil v Rim, iz Rima pa mu tudi niso sporočili kako slabo mnenje o njem.

Tako je škof Jeglič pisal o enotnem nastopu katoliške Slovenske ljudske stranke s socialisti in komunisti proti — slovenskim liberalcem. Zato bi brez dvoma še bolj veljale te besede za enoten nastop vseh Slovencev na Koroškem pri sedanjih volitvah.

Drugače pa seveda ravna učenci belogardistov in njihovega domovino in škofijo zapustivšega škofa, ki je med fašistično okupacijo izdal slovenske narodne interese...

Voditelj „Narodnega sveta“, ki se trkajo na svoje krščanstvo, se torej ne ravna po Jegličevem zgledu. Ti ljudje hodijo po protinardni poti belogardističnih zločincev Nandeta Babnika, Ivana Lavriha, ki se je tukaj izdajal pod imenom Janežič, i dr.

Slovenska javnost, prisluhni!

Ker gospodje KDS niso imeli sami poguma, da bi odgovorili na stavljena jim vprašanja, objavljamo odgovore mi.

Iz sodniških protokolov obravnave proti raznim agentom in špijonom pred jugoslovanskimi sodišči je razvidno:

1. Dr. TISCHLER SE JE LETA 1948, ČIM SE JE IZLOČIL IZ OSVOBODILNE FRONTE, POVEZAL Z JUGOSLOVANSKIMI VOJNIMI ZLOČINCI IN ŠPIJONI KAPETANOM GRUMOM, dr. KALANOM IN IVANOM LAVRIHOM.

2. Dr. TISCHLER JE DNE 3. VIII. 1948 POSLAL OBVEŠČEVALNEMU CENTRU ZA POŠILJANJE TERORISTIČNIH BAND V FLRJ SVOJ ŽIVLJENJEPIS IN ŽIVLJENJEPIS dr. VINKA ZWITTRA PREKO GRUMOVE JAVKE NA NASLOV „GRAFENAUER, PÖRTSCHACH, POSTLAGERND“.

3. Dr. TISCHLER SE JE DNE 13. III. 1949 V BADGASTEINU SEŠTAL S TERORISTIČNIMA KOLOVODJEMA KAPETANOM GRUMOM IN PODPOLKOVNIKOM GLUŠIČEM IN KOVAL Z NJIMA RAZNE NAČRTE.

4. G. dr. VINKO ZWITTER, NAJ BO ODGOVOR NOVO VPRAŠANJE: ZAKAJ JE MOGEL ŠEF GESTAPE dr. WEIMANN IZJAVITI, DA JE PREJEL VSA IMENA IZSELJENCEV PRAV OD VAS?

Če se po pismu prof. Murnika in po teh odkritjih njihovega agentstva gospodje še vedno drznejo brez sramu nazivati Slovence in voditelje, jim bo naše ljudstvo brez dvoma dalo 22. 2. zasluženi odgovor.

Kdor voli Tischlerja - voli agenta v službi jugoslovanskih vojnih zločincev.

**KDS ni slovenska stranka
KDS je Steinacherjeva
podružnica**

Tam prazno besedičenje - tu dejanja

Gospodje v Mohorjevi hiši so v zadnjem času sila zaskrbljeni za vse naše življenje in pravijo, da bomo koroški Slovenci samo še ostali na svoji zemlji, če bomo volili njihovo spačeno dete KDS. Svojo zaskrbljenost pa so na zadnjem „slavnostnem zborovanju“ pokazali tudi za naše gospodarstvo. Slavljenec prof. Jožef Tischler je kot dober računar spet enkrat poudaril, da se bo KDS postavila tudi za gospodarsko enakopravnost južnega dela dežele. In še eno veliko čudo smo slišali: kar naenkrat so čutili „veliko, zelo veliko odgovornost“ za položaj našega združništva.

Brez dvoma: Gospodarska trdnost in aktivnost sta podlaga za naš narodni obstoj. Prav zaradi tega so nacisti, ko so koroške Slovence obsodili na prisilno smrt, segli najprej po našem gospodarstvu, nas oropali vsega narodnega premoženja — naših zadrug — in zasebnega premoženja naših najtrdnjših kmetov, obrtnikov in trgovcev. In prav zaradi tega se v zadnjih letih naše ljudstvo v organizacijah Zveze slovenskih zadrug, Slovenske kmečke zveze in v Zvezi slovenskih izseljencev tako vztrajno bori za povrnitev oropane premoženja in za gospodarsko obnovo, samostojnost, neodvisnost in napredek na gospodarskem področju.

V vsem tem prizadevanju pa so prav vsi trije profesorji KDS, njeni kandidati ter ožji prijatelji šli svojo pot. Nismo jih srečevali v borbi za povrnitev posestev slovenskih izseljencev, niti ne, ko je bilo treba začeti in izbojevati povrnitev združne imovine. Tudi jih ni bilo videti, ko je bilo treba vsestransko pomagati pri obnovi dela naših zadrug in pri urejevanju gospodarstva slovenskih kmetov. V svoji vzvišenosti so se vzdržali vsakega namiga in najmanjše iniciative, ko je bilo treba določiti našemu zaostalemu in obubožanemu gospodarstvu pota za čas odgovarjajoč napredek. V vseh zadnjih letih jim ni bilo nič do krščanskega načela pomoči bližnjemu niti ne za očuvanje slovenske zasebne in narodne imovine. Ves ta čas je pač bila nevarnost zamere prevelika in bali so se, da bi se njihovi profesorski stolčki zamajali, če bi se kot Slovenci postavili za stvari, ki so odločilne za obstoj koroških Slovencev.

Gospodje v Mohorjevi hiši so si v tem najtežjem času naše gospodarske obnove zadali vse druge naloge. Namesto, da bi složno vpregli v skupni voz, so raje sejali razdor in zmedo in s tem slabili udarno moč naše skup-

Le enotnost vseh delovnih ljudi bo ohranila mir v deželi!

nosti ter zavirali tempo naše gospodarske obnove. Na drugi strani pa so se pod krinko „odpiranja vrat, kjer se pomoč deli“, pogajali za prevzem našega združništva po nemškem in OeVP-jevskem Landesverbandu ter za postavitev dela Slovenske kmečke zveze pod direktivo in kontrolo OeVP-jevskega Bauernbunda, v katerem danes odloča Steinacher.

Toda šlo je tudi brez njih in kljub njihovim nakanam.

V fronti enotnega mišljenja, da „tujega nočemo — svojo ne damo“ in da bo za obstoj slovenstva na Koroškem v resnici in trajno dobro le to, kar si bomo sami ustvarili, je naše ljudstvo — na kakšnem mestu je posameznik stal in koliko je k stvari doprinesel, to bo sodila zgodovina — složno pričelo postavljati iz leta v leto nove mejnike gospodarske dejavnosti. Poleg kreditnih so se pričele na novo razvijati kmečke gospodarske zadruge in danes imamo v semenarski zadrugi ter obnovljenih živinorejskih zadrugah prve uspehe produktivnega združništva, vse samo v pomoč in v dobro našemu ljudstvu. V naše vasi prihajajo gnojila, krmila, semena, orodje in stroji brez tujih trgovskih agentov. Zaslužek, ki so ga od tega imeli preje tuji, ostane našim zadrugam, da si z njim gradijo magacine in lajšajo poslovanje. Olajšanju poslovanja služijo in v pomoč našim kmetom so trije združni avtomobili in pet traktorjev. Za okrepitev našega narodnega gospodarstva gradimo ob Vrbskem jezeru naš združni dom. To so samo najvidnejši mejniki naše združne dejavnosti.

In kako je z zaskrbljenostjo za pomoč našim kmetom? Na „slavnostnem zborovanju“ je prof. Tischler za dokaz dosedanje zaskrbljenosti navajal nekaj kuharskih tečajev, ni pa mogel povedati niti enega uspeha „odpiranja vrat, kjer se kmetom pomoč deli“. Temu nasproti hočemo registrirati samo nekaj iz delo-

vanja Slovenske kmečke zveze v zadnjem letu, kar priča o resnični skrbi za našega kmeta in o pomoči, da si poveča svoje dohodke in olajša svoje delo.

Po stoterih tečajih v zadnjih letih navajamo v pogledu na strokovno izobrazbo lanske Prve kmetijske visokošolske tedne, ravnokar zaključeno potujočo kmetijsko šolo, ki je v najpotrebnejših stvareh izvežbala 45 kmečkih fantov. V kratkem se bodo pričeli v 13 krajih letošnji Drugi kmetijski visokošolski tedni, pri katerih bo sodelovalo 15 strokovnjakov. Od praktičnih ukrepov omenjamo le posredovanje pomoči 45 študentov pri poletnem delu, posredovanje 25 vagonov koruze, ki jo je našemu združništvu in kmetijstvu v pomoč podarila Glavna združna zveza Slovenije, nadalje ustanovitev in pomoč Slovenske kmečke zveze Južnokoroški semenarski zadrugi, ki je že v prvem letu odkupila od slovenskih kmetov in prodala 100.000 kg semenskega krompirja in ki ima z namenom oskrbe domačih potreb po semenju in za izvoz pridelka pripravljenih za saditev in setev vsekakor nad 8 vagonov originalnega semenskega blaga. Z namenom, da pomaga povečati proizvodnjo, je v gospodarskem letu 1951/52 po najrazličnejših krajih uvedla 122 gnojilnih in sortnih poskusov ter v 92 primerih omogočila pocenjeno kemično analizo zemlje ter na pod-

lagi te sestavila kmetovalcem gnojilni načrt. Z namenom povečanja proizvodnje je pričela tudi po živinorejskih zadrugah pomagati sistematično pospeševati obiro živali za plemo, si namestila svojega živinorejskega nadzornika ter posredovala brezplačen živinozdravniški pregled živine.

Ni čudno, da zaradi oddaljenosti od naše stvarnosti gospodje v KDS vedno bolj čutijo, da se jim majajo tla pod nogami. Ker sami doslej za koroške Slovence na gospodarskem področju niso ničesar pozitivnega napravili, so pričeli prav budalasto klicati na pomoč prve pionirje gospodarske in združne dejavnosti med koroškimi Slovenci iz vrst duhovščine. Toda gospodje profesorji in somišljeniki: sklicevanje na prednike in na zgodovino obvezuje, da delate to in tako za dobrobit koroških Slovencev, kakor so oni delali!

Delo in vzore svojih prednikov spoštujte, kdor po svojih močeh in svojem znanju izročeno varuje, izoblikuje in prenaša naprej v korist skupnosti. To pa so vse one naše korenine širom naše zemlje, ki se nesebično žrtvujejo za naše skupno dobro, za ohranitev naše zemlje in za boljši vsakdanji kruh našega ljudstva.

Na zasluge naših prednikov, osivelih in umrlih naših zadrugarjev in javnih gospodarstvenikov delavcev se ne more sklicevati in z njimi

zakriti svoje pravo lice g. prof. Vinko Zwitter, ki je v letih 1946 in 1947 hotel prodati še zadnje ostanke naše samostojnosti, ko si je prizadeval položiti celotno naše združništvo kot darilo na oltar nemškemu in OeVP-jevskemu Landesverbandu in ki je v pogajanjih s OeVP-jevskim poglavarjem na Koroškem, Gruberjem, hotel preleviti Slovensko kmečko zvezo v sekcijo OeVP-jevskega Bauernbunda.

To pravico pa je zaigral tudi g. prof. Jožef Tischler, ki je že pred kmečkoborskiimi volitvami izzval v volivni skupnosti slovenskih kmetov svetovnonazorno borbo in tako s svojimi pomagači razbil to, kar je spričo gospodarskega in agrarnopolitičnega položaja na Koroškem predpogoj za učinkovito uveljavljanje pravice do enakopravnosti slovenskih kmetov in kar bi krepilo njihovo samopomoč v borbi za obstoj in gospodarski napredek.

Pa naj bo kakorkoli že. Vedno so eni besedičili, drugi pa delali. Vsak koroški Slovenec, ki ima količkar spomina in svoje razsodnosti, pa lahko spozna, da gospodje, ki predstavljajo KDS — drugače govorijo, kakor pa delajo. Z besedami se cedijo od samega slovenstva, z dejanji pa so doslej pokazali, da jim je slovenska stvar deveta briga in da jim gre samo za osebno čast in dobro.

Pa nič zato, če je doslej šlo brez njih, bo v bodoče še lažje šlo.

Krivda Narodnega sveta je očitna

Razsodnim in politično razgledanim Slovencec ni več potrebno pojasnjevati in dokazovati, kdo so krivci, ki so s svojim razdiralnim delom privedli do tega, da ni moglo priti do skupnega nastopa vseh zavednih Slovencev pri volitvah. Kjerkoli so se v zadnjih tednih posamič ali v dvoje pojavljali trije celovški profesorji: Tischler, Vinko Zwitter in Inzko kot propagandisti na OeVP-jevsko podružnico, ki so jo ob zatonu leta prekrstili v Krščansko demokratsko stranko, so naleteli na neljubo jim vprašanje, zakaj je vodstvo Narodnega sveta odklonilo predloge Demokratične fronte in posredovalne skupine Jake Reichmanna za volilno skupnost vseh Slovencev. To vprašanje jih vedno spet spravi v zadrego, iz katere se skušajo izmotavati bodisi z nejasnim izbegavanjem ali pa tuži z očitnim potvarjanjem resnice. Zato ne bo odveč, če v glavnih potezah osvežimo spomin na dogodke kakor so se časovno razvijali.

28. IX. 1952 je Izvršni odbor Demokratične fronte prvič razpravljal o letošnjih volitvah ter ugotovil, da si bomo Slovenci le z združenimi močmi mogli priboriti svoje zastopstvo v deželni zbor.

4. XII. 1952, tri dni pred že sklicanim ponovnim zasedanjem Izvršnega odbora DF, se je zglasila v sekretariatu DF delegacija posredovalne skupine pod vodstvom Jake Reichmanna ter predlagala, da bi se DF zavzela za enotnost Slovencev pri volitvah. Delegacija je dobila pojasnilo, da se je Demokratična fronta že od vsega začetka v vsem svojem dosedanjem delu vedno in povsod zavze — mala za enotnost Slovencev in da se bo tudi za volitve prizadevala in založila za volilno skupnost.

Istega dne je posredovalna delegacija in-

tervenirala tudi pri dr. Tischlerju „z željo, da bi Slovenci šli združeno na volitve. Na to željo je dr. Tischler izjavil, da zagotavlja v imenu NS-a vso pripravljenost za skupnost. Dr. Tischler je delegacijo naprosil za posredovanje in dal zagotovilo, da NS ne bo podvzel nobenih korakov brez vednosti te delegacije“. (Glej Tednik z dne 25. XII. 1952.)

7. XII. 1952 je Izvršni odbor DF sklenil, da naslovi na vse zavedne Slovence „Proglas o osnovah za enoten nastop pri volitvah.“

9. XII. 1952 je DF poslala ta proglas NS-u in mu v posebnem pismu tudi predlagala, naj bi se volilna skupnost imenovala „Lista slovenske skupnosti“, hkrati je predlagala dva kandidata: Janka Ogrisa in Florijana Lapuša z željo, naj bi NS zavzel svoje stališče do teh predlogov vsaj do 15. XII. 1952.

15. XII. 1952 NS ni odgovoril na predloge DF, marveč se je dr. Tischler v pismu izgovarjal, da „mora držati dana beseda posredovalni skupini“.

18. XII. 1952 je dr. Tischler „pozabil“, da „mora držati dana beseda“, NS je prezirajoč predloge DF in prizadevanja posredovalne skupine sklenil, da bo šla KLS z novim imenom KDS in z njenim nosilcem liste na volitve.

23. XII. 1952 je posredovalna skupina Jake Reichmanna sklenila, da bo predlagala Fronti in NS-u nevtralno ime in dva kandidata za volilno skupnost.

27. XII. 1952 je DF na svoji seji ponovno poudarila, da se bo kljub razbijaški odločitvi NS-a še naprej trudila za enotni volilni nastop Slovencev.

28. XII. 1952 je DF pristala na predloge posredovalne skupine, po katerih naj bi se vo-

lilna skupnost imenovala „Slovenska lista“, njena kandidata pa bi bila dipl. trg. Janko Urank in Janko Ogris.

Istega dne je dr. Tischler te predloge posredovalne skupine odklonil s sklicevanjem na sklep odbora NS-a.

5. I. 1953 je NS kljub osebnemu prizadevanju Jake Reichmanna na seji NS-a dokončno odklonil predloge posredovalne skupine, čeprav se je dr. Tischler prvotno, kakor je povedal bivši tajnik NS-a na tiskovni konferenci, strinjal s kandidaturom Janka Uranka.

Istega dne so prišli v sekretariat DF trije odborniki NS-a s svojim dokončnim sklepom, da gredo sami s svojim kandidatom na volitve, kar je bilo še posebej podčrtano v tretji točki predanega pisma, v kateri so izrazili svoj strah pred razkrinkanjem njihovega škodljivega početja.

22. I. 1953 je imela posredovalna skupina svojo zadnjo sejo, na kateri je tedanji tajnik NS-a Urank s podrobnimi podatki ugotovil, da se je DF strinjala z vsemi predlogi te skupine, tla pa je ožji odbor NS-a vse predloge odklonil in vztrajal na svoji ozko strankarski odločitvi samostojnega nastopa.

23. I. 1953 je Jaka Reichmann na bolniški postelji potrdil dopisniku „Slovenskega vestnika“ in zastopniku „Slovenskega poročevalca“, da je prišel do prepričanja, da NS noče sporazuma in da sta istega prepričanja tudi člana posredovalne skupine Janko Urank in dr. Luka Sienčnik.

29. I. 1953 — torej šele tik pred zadnjim rokom za vlaganje list — je Pokrajinski odbor DF, ki se ga je udeležilo skoro 50 predstavnikov iz vseh krajev, sklenil pozvati koroške Slovence, naj pri volitvah glasujejo za Socialistično stranko Avstrije. Pokrajinski odbor DF je enodušno obsodil vodstvo NS-a, ker je odklonilo vsa prizadevanja DF in ves trud posredovalne skupine za skupni nastop Slovencev ter poudaril, da je Tischlerjeva KDS jasno pokazala, da so ji vezi s stranko znanege nasprotnika Slovencev — Steinacherja močnejše kakor pa narodne koristi koroških Slovencev. Svojo odločitev za podporo Socialistični stranki je Pokrajinski odbor DF utemeljil s poudarkom, da je v dani politični situaciji potrebno podpreti tiste sile v deželi, ki se v svojem programu zavzemajo za priznavanje narodnostnih pravic Slovencev, za socialni napredek in gospodarski dvig delovnega ljudstva ter za prijateljske odnose s soslednimi narodi.

To so dejstva, ki nedvoumno pričajo o krivdi zagriženih strankarjev v vodstvu NS-a, da ni prišlo do sporazuma. To krivdo je jasno ugotovil dotedanji tajnik NS-a dipl. trg. Janko Urank, ki je na svoji tiskovni konferenci dne 29. I. 1953 osvetlil tudi nedemokratske razmere v NS-u, njegovo povezavo z OeVP, ter vlogo, ki jo v NS-u igrajo emigranti. Ob tej priliki je tudi javno odložil svojo funkcijo kot tajnik NS-a z utemeljitvijo, da se ne more strinjati z ozko strankarskim in slovenski skupnosti škodljivim početjem NS-a.

Zaskrbljenim gospodom v KDS odgovarjamo

Nosili smo partizansko obleko in uniformo in nihče od nas ni nosil nacistične lajtnantske uniforme. Nihče od nas se ni sramoval slovenskega jezika, zato v času nacizma nihče od nas ni bil ne državni profesor, ne vodilen v Luft-hansi, ne direktor Hitlerjevih oboroževalnic in ne priganjaški oficir nacističnega okupatorja.

Obračun za denar dajemo našemu ljudstvu z našimi stvaritvami, ki so vidne v obnovljenih prosvetnih domovih, prosvetnih knjižnicah, društvenih odborih, v „Naši knjigi“, v postavljanju lastne tiskarne, v organiziranju prireditvev in velikih gostovanj, v gradnjah naše združne organizacije, v avtomobilih in traktorjih, ki so v korist našemu delovnemu človeku in še v tečajih naše Slovenske kmečke zveze, ki jih po zaslugi gospodov KDS ne plačujejo predsednik Gruber kakor njihove. In še nune v

St. Jakobu in v St. Rupertu so bile in so deležne naše pomoči.

V ostalem pa nikakor nismo dolžni dajati obračunov agentom, ki hočejo z denarjem kupiti pomočnike za svoje špijonsko delo. Če pa gospodje želijo, bomo v prihodnji številki g. dr. Tischlerju dali obračun vsaj za 50.000 šilingov. Upamo, da mu bomo osvežili spomin, kakor smo mu nedavno osvežili spomin z Murnikovim pismom, s pripombami k Murnikovemu pismu o prenočevanju v klubskem lokalu UDBe in danes z odgovori na stavljena vprašanja. Naj nas gre tožiti, če naše trditve ne držijo! Vsekakor pa je zanimivo, da se g. Tischler nikdar ne more iznebiti svojega poklica, da je enkrat Tischler, enkrat Mizar-Stolar, enkrat pa „falegname“.

Slovenci, sledite pozivu Demokratične fronte in volite Socialistično stranko!

Slovenski duhovniki so peli tudi v Št. Janžu in v Škofičah

„Obisk koroških Slovencev odpira pred nami poseben problem in nam nalaga nove naloge za bodočnost. Samo tesna naslonitev na Slovence v domovini v kulturnem in gospodarskem oziru jim bo pomagala, da ne bodo zapisan smrti germanizatorske politike, ki se je poslužuje tudi celovški ordinariat. Stike, ki so bili narejeni ob obisku naše delegacije koroških Slovencev, bo potrebno v bodoče poglobljati in vzdrževati s tiskano in pisano besedo.“

Tako je bilo povedano v poročilu glavnega odbora na obnem zboru Cirilmetodjskega društva katoliških duhovnikov Slovenije dne 23. oktobra 1952. V izvajanju navodil tega poročila so prišli, kakor smo poročali že v zadnji številki, duhovniki iz Slovenije tudi na Koroško, da nas ob priliki kulturnega praznika slovenskega naroda spomnijo na potrebo najtesnejše naslonitve na matični narod. Prišli so z namenom — in to so izrecno poudarili —, da zapojejo vsem Slovincem brez razlike. Žal jih prav tisti niso sprejeli baš ljubeznivo, ki bi se morali najbolj veseliti njihovega prihoda in s tem ugotovitve, da v Jugoslaviji le ni takega preganjanja vere, kakršnega se tako zelo bojijo.

Nič ni moglo preplašiti naše ljudi pred povedanimi prireditvami s priznic prebrano škofovo pismo. Naši ljudje so takoj prepoznali volilno propagando in še bolj demonstrativno šli na koncerte. Kakor v Št. Jakobu se je tudi v Št. Janžu v Rožu zbralo veliko število občinstva, ki je z nestrpnim pričakovanjem napolnilo Tišlarjevo dvorano. Po pozdravnih besedah podpredsednika SPZ tov. Weissa, ki je pevcem-duhovnikom izrekel v imenu SPD „Svoboda“ v Št. Janžu dobrodošlico in po zahvali in odgovoru vodje gostov profesorja ljubljanske bogoslovne fakultete dr. Miklavčiča, je potekal koncert z istim sporedom kakor v Št. Jakobu. Le še večje navdušenje je bilo med ljudmi, da so gostje s še večjim zanosom peli. V srcih so imeli zavest, da je naše ljudstvo z vso vdanostjo in iskrenostjo z njimi in odločno odklanja sramotno početje zakrknjenih „zaskrbljencev“ ne za vero temveč za svoje stolčke. Sproščeni, da je tudi celovški škof vsaj delno popravil nezaslišano blatenje njihove duhovniške časti s tem, da jim je na podlagi priporočil njihovih cerkvenih predstojnikov — vseh treh slovenskih škofov dovolil maševanje v svoji škofiji, čeprav le izven našega ozemlja, so se gostje vpeli v srca vseh naših ljudi. In obdarjenim z lepoto pesmi se je našim ljudem zagnusilo pred brezvestnimi tatovi časti slovenskih ljudskih duhovnikov. Opaziti je bilo solze sreče in hvalečnosti v očeh vernih ženic, pa tudi borbenih moč in se je premnogim ob tem sramotanju slovenskih duhovnikov končno le podrl že zamajani svet zaupanja v neznajno vodstvo KDS.

„Kogar Bog hoče uničiti, ga tepe s slepoto“, je zato po vsej pravici izjavil tov. Janšev v Škofičah, kjer Schützova dvorana skoraj ni mogla sprejeti vseh ljubiteljev naše pesmi. Čeprav so se nekateri ozkosrčneži na vse načine trudili preprečiti obisk duhovniškega koncerta in odbornik NSKS g. Kovačič Andrej niti ni hotel sprejeti slovenskih duhovnikov pod svojo „krščansko“ streho, so prišle gručice ljudi iz Škofič, iz Št. Ilje, iz Deščice, iz Loge veseli in Črničeva mama je prišla peš celo iz oddaljene Zg. Vesce. Tudi župnik Nadrag se je moral prepričati, da ne gre za „pustno šalo v duhovniška oblačila preoblečenih komunistov“, ko ga je obiskal sivolasi župnik Weis iz Zoprač, ki je bil med člani duhovniškega pevskega zbora. Prav tako so utihnili s svojim klevetanjem razni belogardisti, ki so med slovenskimi duhovniki zagledali svoje nekdanje dušne pastirje in katehete. In celo belogardistični pater Mihelič ni mogel delati propagande proti pevcem-duhovnikom, ki jih je vodil njegov brat župnik Jože Mihelič. Le „Naš tednik-Kronika“ je še v četrtek ostal pri svojih zlonamernih lažnjivih trditvah. Menda v Škofičah in drugod po slovenskem Koroškem sedaj ne bo nihče več veroval v „Krščanstvo“ Družbe Steinacherja! Solze v očeh naših vernih žena in tiho pritrjevanje naših mož ob slovesu v Škofičah so bili za to najlepše zaščeno za hladni sprejem, ki so ga bili deležni od svojih stanovskih sobratov duhovniki iz Slovenije na Koroškem. Zato je po pravici dejal predsednik SPZ tov. dr. Franci Zwitter, ko se je poslavljaj od dragih gostov v Škofičah: „Ko se od vas, dragi slovenski duhovniki, žal prej, kakor je bila vaša in naša želja, po-

slavljam in se vam zahvaljujem, bi želel, da bi to namesto mene napravil kak vaš sobrat. Toda ne zamerimo našim duhovnikom, ki jih veže pokorščina, zamerimo pa tistim in jih obsojamo, ki so v svoji strankarski slepoti povzročili vam ta hladni sprejem, čeprav bi morali — vsaj tako bi človek pričakoval — biti najbolj veseli vašega prihoda. Toda verujte, da je vse naše ljudstvo, tudi tisto, ki ni navzoče, v ljubezni in spoštovanju z vami, ljudskimi duhovniki! In še to naj vam bo v zaščeno, da so vsi naši resnični ljudski duhovniki na Koroškem trpeli vedno krivico: Tako je moral naš prvoborec Matija Majar-Ziljski v pregnanstvo in je starček oslepel in pozabljen umrl v Pragi; oče koroških Sloven-

cev — naš Andrej Einspieler je moral v ječo; prošt Limpl je bil zadet od zahrbtne kroglice; naš narodni borec in mučenik Vinko Poljanec je umrl zastrupljen od gestape. Vsi ti in še velika vrsta drugih naših ljudskih duhovnikov so danes z vami in z nami in ne s tistimi, ki jih neupravičeno kot svoje dvigajo na svoj prapor. Vsi ti so z vami in z nami, ker jih je pri vsem njihovem delu vodilo isto spoznanje potrebe najtesnejše povezave naše narodne veje z narodno celoto. Ko torej odhajate, vedite, da smo z vami in da vas odklanjajo le tisti, ki je z njimi pri vas temeljito pomedla Narodnoosvobodilna borba in ki jih bo tudi pri nas prej ali slej vzela njihova lastna slepota!“

KDO BO V BODOČE DEŽELNI GLAVAR?

Wedenig ali Steinacher?

O TEM BO NAŠE LJUDSTVO SOODLOČALO PRI VOLITVAH DNE 22. t. m. VSAK GLAS ZA TISCHLERJEVO KDS IN VSAK GLAS ZA KOMINFORMSKO VO BI KORISTIL SAMO STEINACHERJU IN OMOGOČIL ÖVP-JEVSKO IN VDU-JEVSKO ZAROTO PROTI SLOVENCEM.

ZATO SE BOMO SLOVENCIM ODZVALI POZIVU DEMOKRATIČNE FRONTE IN SE BOMO ENOTNO IN STRNJENO ZOPERSTAVILI HUJSKANJU PROTI DVOJEZIČNEMU ŠOLSTVU, SEJANJU SOVRAŠTVA MED OBEMA NARODOMA NA KOROŠKEM, ZASTRUPLANJU ODNOSOV MED KOROŠKO IN JUGOSLAVIJO.

Z GLASOVNICO ZA SOCIALISTIČNO STRANKO BOMO SLOVENCIM PODČRTALI TEŽNJO.

PO ENAKOPRAVNEM ŽIVLJENJU NAŠEGA LJUDSTVA, PO MIRMEM SOŽITJU V DEŽELI, PO DOBREM SOSESTVU Z NAŠIM MATIČNIM NARODOM.

OB VPRAŠANJU:

Wedenig ali Steinacher

SE ZAVEDNEMU SLOVENCU NE BO TEŽKO ODLOČITI!

Prijateljem slovenske pesmi!

Koroški Slovenci smo prav tako kot pred prejšnjimi volitvami ponovno doživeli, kako se v povsem politične svrhe zlorablja naša verska čustva. Prav vsak se mora namreč zavesti, da ne more ogražati vere noben pevski zbor, ki nas pride obiskat preko Karavank, še manj pa pevski zbor, sestavljen iz duhovnikov iz vseh treh slovenskih škofij, iz župnikov iz vseh fara, iz Primorske, Štajerske, Gorenjske, Prekmurja, Dolenjske, Ljubljane.

Oni, ki so nastopili proti slovenskim duhovnikom, se ne boje za katoliško vero, pač pa se boje nečesa drugega. Gospod Kadras, eden prvih delavcev na germanizaciji našega ljudstva, se boji slovenske besede in slovenske pesmi, se boji vsega, kar prihaja iz Jugoslavije, se boji naših neprelomljivih vezi z matičnim delom slovenskega naroda. In skupaj z gospodi Tischlerji, Vinki Zwitterji in Inzki se boji resnice. Kdo naj bi namreč še verjel njihovim pripovedkam o tem, da je v Jugoslaviji cerkev preganjana, če lahko preko dvajset slovenskih duhovnikov nemoteno potuje po Koroškem!

Po naročilu celovškega škofa so v nedeljo govorili po naših cerkvah, da se jugoslovanski škofje ne strinjajo z delovanjem duhovnikov v družtvu sv. Cirila in Metoda, Gospod Kadras in njegovi hlapci iz Krščanske demokratske stranke se pri tem poslužujejo starih izjav. Kaj pa bi porekli, če jim navedemo nekaj odlomkov iz noveletnih pisem slovenskih škofov. Ljubljanski škof Anton Vovk naroča duhovnikom svoje škofije:

„... Ali ni moja sveta dolžnost, da z vso resnostjo pozivam vse sobrate, naj ne pozabijo na svoje božje poslanstvo in naj se ne zapletajo v posvetne in take posle, ki niso skladni z duhovniškim poklicem? ... Kar veli apostol, to zahteva cerkev, njena morala in njeni zakoni. Zakoniti oblasti izkazujemo torej spoštovanje in pokorščino!...“

Mariborski škof dr. Maksimilijan Držečnik pa naroča:

„... je v interesu skupnosti, da se obe oblasti složno podpirata in dopolnjujeta... Nadalje pa gledamo v noveletni amnestiji nov korak ljudske oblasti k izboljšanju oziroma k

ureditvi odnošajev med cerkvijo in državo. Prej je bil storjen že tak korak z dodelitvijo državne podpore za vzdrževanje cerkvene teološke fakultete v Ljubljani...“

V Jugoslaviji se torej po priznanju samih jugoslovanskih škofov odnosi med cerkvijo in državo urejujejo in izboljšujejo, koroški krščanski demokrati pa hočejo z lažjo in s policijskimi merami proti slovenskim duhovnikom to pred ljudstvom prikriti, ker se boje, da bi resnica podrla ves volilni program Tischlerjeve stranke, ki razen o zlaganem preganjanju cerkve v Jugoslaviji volilcem nima kaj povedati.

Slovenskim duhovnikom, ki lahko vsak dan v Jugoslaviji nemoteno opravljajo svoje duhovniške dolžnosti, se je prvič zgodilo, da so jim onemogočili maševanje. In tega ni storila ljudska oblast v Jugoslaviji, ki jo gospod Kadras in Tischler tako sovražita. Ne, to so storili gospodje iz krškega ordinariata in celovške Mohorjeve hiše. Ker niso mogli maševati v katoliški Avstriji, so duhovniki skrajšali svoje gostovanje na Koroškem, da bodo v „komunistični“ Jugoslaviji lahko v nedeljo opravili svojo mašniško dolžnost. In to v kljub temu, da je imel vsak od njih osebno dovoljenje od slovenskih škofov, da lahko mašuje izven svoje škofije, dovoljenje, ki so ga škofje podelili posebej za njihovo turnejo po Koroški.

To je torej krščansko-demokratska demokracija in krščanstvo, če slovenski duhovniki na Koroškem ne smejo maševati! Ali je ordinariat kdaj prepovedal maševanje s krvjo oblitim rokam zločincev tipa Nandeta Babnika.

In to je slovenstvo gospoda Tischlerja in njegovih klavnih pajdašev! Ker ne uspeva Kadrasu in Steinacherju zatreti naše slovenske pesmi, so se sedaj še KDS-ovci vključili v ponemčevanje!

Št. Jakob, Št. Janž in Škofiče so s svojo udeležbo pri koncertih duhovniškega pevskega zbora že odgovorili Tischlerju in Kadrasu. Odgovorite tudi vi!

NE POZABITE DATI KDS-u IN TISCHLERJU PRIMEREN ODGOVOR TUDI 22. FEBRUARJA.

Naključja ali kaj več?

Jugoslaviji, Jugoslovanom, pa seveda tudi nam zavednim koroškim Slovincem, ki nismo in ne bomo nikoli pozabili, da smo del slovenskega naroda, se marsikaj očitata. Da bi pa uporabljali pri tem očitke, da smo fašisti, si dovoljujeta v Celovcu samo dve neznatni skupinici, razni Haderlapi in razni Tischlerji. (Najbrž je najboljša legitimacija za ugotavljanje fašistov lastno sodelovanje z Dolfusovo in Hitlerjevo policijo in pošiljanje lastnih rojakov v zapore.)

Avstrijskim socialistom očitajo vse mogoče pregrehe, Milka Hartmanova se celo boji, da bi socialisti radi ženi dali iste pravice kot jih ima mož. Med vsemi mogočimi očitki sta se do ugotovitve, da so socialisti krivi za vse, kar škoduje koroškim Slovincem (ali tudi za izseljenec?), v vsej Avstriji dokopala prav tako dva majhna, nepomembna lističa v Celovcu. Umazani Haderlapov glas in prav nič manj umazani Tischlerjev Tednik.

O bodočnosti Evrope obstajajo razna mnenja, pametna in neumna. Le dve majhni skupinici na Koroškem pa sta ugotovili, da ni bodočnost v nekem enakopravnem sodelovanju vseh narodov, ampak v nekem mističnem slovenskem preporodu (pod okriljem in komando Sovjetske zveze?). Jasno je, da so takšne ideje doma spet pri Tischlerjih in Haderlapih.

In tako naprej, do poslednje zanimive ugotovitve.

Ves svet je že nekaj mesecev priča nečloveške, nekulturne gonje voditeljev Sovjetske zveze in njihovih hlapcev proti pripadnikom judovskega naroda. Gonjo, ki samo nadaljuje Hitlerjevo zločino proti judovskemu ljudstvu, mora seveda zagovarjati Haderlapov glas. Toda — čudovito naključje — protijudovsko hujskanje je takoj našlo dovolj razumevanja tudi pri Tischlerjevemu tedniku. In so pričeli dokazovati, da je socializem slab za to, ker ga ni iznašel kak krščanski demokrat, kak Kulturträger od včeraj in danes, kak Hitlerjev lajtnant, ampak Karl Marks, Jud. Da, pomislite, Jud! In kaj so Judje, sta vendar povedala Hitler in Stalin!

Ob takšnih in podobnih manifestacijah duševne sorodnosti med dvema skupinicama, ki sta vsaka zase ustvarili enotnost koroških Slovencev, ki sta po lastnih izjavah vsaka zase edini zagovornik interesov koroških Slovencev, in ki vsaka zase računata pri volitvah na vse slovenske glasove, se mora človek zamisliti. Ali so to vse res samo naključja? Ali je pa kaj več?

Nekdo bo rekel, da je vzrok precej jasan. Saj tiskajo Tednik na stroju, kjer so nekoč krpali pokojnega „Volkswillo“, in mogoče se je s strojem vred preselil v Mohorjevo hišo tudi stari duh in kaj materijala. Drugi pravijo, duhovno sorodstvo z Dobretsbergerjem. Dva katoliška moža, vneta nekoč za avstrijski fašizem, še pred volitvami 1949 precej sorodnih pogledov, no, kaj bi bilo potem čudnega. Postavili bi si pa lahko še tretje vprašanje. Kaj, če bi na plačilnih spisih USIA podjetij (onih slabših, ki bi jih Rusi bili brez pomišljanja odstopili Avstriji, brez dolarske odškodnine), bil poleg Dobretsbergerja še kak katoličan, in poleg Haderlapa še kak demokrat?

Planiški teden 1953

Tudi letos pripravlja Smučarska zveza Slovenije tradicionalno prireditev v Planici. Velike skalne tekme na 80-metrski skalalnici bodo v nedeljo 8. marca. Svojo udeležbo so že obljubili najboljši skakalci alpskih dežel, povabljeni so pa tudi Skandinavci. Nastopili bodo torej Avstrijci, Švicarji, Francozi, Italijani, Nemci in verjetno tudi Severnjaki.

Ugodno je zlasti dejstvo, da se pred tekmovanjem v Planici ravno konča teden smučarskih poletov v Kulmu na Štajerskem, kjer bo zbrana vsa svetovna elita. Gotovo bo velik del teh tekmovalcev pogledal tudi v Planico, kjer bodo smučarski poleti 1954.

Prihodnje leto ima namreč Jugoslavija nalogo, da priredi v Planici „Teden smučarskih poletov“. Leto 1954 bo hkrati tudi jubilejno leto Planice. 24. marca 1934 so namreč prvič skakali v Planici in sicer prvič v svetu na 100-metrski skalalnici. Ob tej priložnosti bo zopet odprta mamutska skalalnica, ki bo popolnoma obnovljena.

Računajo, da bo z Jugoslovani vred nastopilo okrog 50 skakalcev, med njimi tudi olimpijski kandidati. Jugoslovanov bo nastopilo verjetno 15.

Ker so snežne razmere ugodne in priprave v polnem teku, lahko z veseljem pričakujemo sijajno prireditev.

Koroški potovalni urad bo pripravil za obiskovalce Planice 8. marca tudi poseben ekspressni smučarski vlak.

Današnji številki so priložene glasovnice.

Slovenci bomo podprli Socialistično stranko Avstrije!

Nov volilni zakon v FLRJ

Podpredsednik zveznega Izvršnega sveta Moša Pijade je na tiskovni konferenci obvestil novinarje o zakonskem osnutku o izvolitvi ljudskih poslancev za zvezno Ljudsko skupščino (Zvezni svet in Svet proizvajalcev).

Novi volilni zakon je potreben zaradi tega, ker je po ustavnem zakonu spremenjen stroj bodoče zvezne ljudske skupščine, in jamči bolj kot dosedanji volilni zakon, da lahko volivci pri kandidiranju in pri glasovanju svobodno izrazijo svojo voljo. Osutek podrobneje obdelava demokratična volilna načela, ki jih vsebuje ustavni zakon, na drugi strani pa predpisuje novo volilno tehniko, predvsem za Svet proizvajalcev, za katerega predpisuje neposredne volitve, v industrijski in kmetijski skupini proizvajalcev.

Praviloma volijo v eni volilni enoti, to je na področju enega ali več okrajev oziroma mest, ki tvorijo volilni okraj, enega poslanca.

Demokratičnost je bila zajamčena tudi v sedanjem volilnem zakonu, posebej pa je treba poudariti, da osutek sploh ne predpisuje, koliko sme biti kandidatov oziroma kandidatnih list v enem volilnem okraju. V resnici je to nov moment v demokratičnosti osnutka novega volilnega zakona oziroma v jugoslovanskem volilnem sistemu. Osutek celo niti posredno ne otežkoča, pač pa z vsemi svojimi odredbami omogoča obstoj dveh, oziroma več kandi-

datov v eni volilni enoti, kar je izključno stvar volivcev.

Povsem umljivo je, da je zakonski osutek predpisal tudi tehnični postopek pri glasovanju, ki jamči za popolno tajnost volitev (glasovnice namesto kroglic, ureditev volišč itd.).

Zanimivo je tudi to, da v prihodnje ne bo več „skrinjice brez liste“, ki je v dosedanjem sistemu omogočala volivcem, da so glasovali proti. Ta skrinjica ni več potrebna, saj bodo lahko glasovali z glasovnicami in bodo volivci lahko prečrtali kandidata ter tako glasovali proti.

Izdelan je tudi zakonski osutek o pravnem položaju verskih skupnosti v Jugoslaviji. Podrobnosti tega osnutka še niso znane, saj o njem še razpravljajo in utegne priti do bistvenih sprememb. Znano je samo to, da bo tudi ta osutek v kratkem predložen skupščini kot zakonski osutek in da ga bodo kot takšnega proučevali na eni izmed prihodnjih sej zvezne skupščine. Ta zakonski osutek v resnici obdelava ustavne predpise, ki govore o odnosu med državo in vero in je njegov namen podrobneje urediti te odnose.

RADIO-PROGRAM

RADIO CELOVEC

Dnevne oddaje razen ob sobotah in nedeljah:
6.20 Jutanja glasba — 8.15 Kaj kuham danes? — 8.30 Pozdrav zate — 9.05 Zelenje poslušalcev — 10.15 in 15.00 Solska oddaja — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 12.00 Opoldanski koncert — 14.10 Kar si želite — 17.10 Popoldanski koncert.
Poročila dnevno ob: 7.00, 8.00, 12.30, 17.00, 20.00 in 22.00.

Nedelja, 15. februar:
7.15 Pester spored po željah poslušalcev — 8.10 Kmečka oddaja — 8.20 Vesela oddaja — 10.00 Maša — 11.15 Lepe melodije — 12.45 Kulturno zrcalo tedna — 14.45 Pozdrav za mesto in deželo — 17.30 Šport in glasba — 18.30 Lju-

bezenske, ki jih je življenje napisalo — 20.15 Športna poročila — 20.20 Pust.

Ponedeljek, 16. februar:

10.45 Veder dopoldne — 11.00 Solska oddaja — 13.45 Glas mladine — 14.30 Slov. poročila in objave. Teden in mi. Mojstri besede: N. Tolstoj — 15.30 Saksophon in klavir — 16.00 Pevska ura — 20.15 Specialno za Vas! — 20.45 „Ne, gospod Goethe!“

Torek, 17. februar:

10.45 Iskalna služba — 11.00 Solska oddaja — 11.30 Pozdrav za mesto in deželo — 13.45 Valčki — 14.30 Slov. poročila in objave. Zdravniški vedež: Autosugestija. Iz kraljevstva pripovedk — 15.30 Za ženo in družino — 18.30 Za našo vas — 19.15 „Velika šansa“ — 20.00 Mladinski koncert.

RADIO LJUBLJANA

Dnevne oddaje razen ob sobotah in nedeljah:
5.30 Dobro jutro dragi poslušalci! — 7.00 Radijski koledar in pregled tiska.
Poročila dnevno ob: 5.45, 6.30, 12.30, 15.00, 22.00 — 19.00 Radijski dnevnik.

Nedelja, 15. februar:

6.30 Pregled tiska — 8.00 O športu in športnikih — 8.15 Vedre melodije — 9.00 Literarno-glasbena oddaja — 11.00 Od pravljice do pravljice — 12.00 Oddaja za Beneške Slovence — 13.10 Zeleni ste — poslušajte! — 15.10 Mladi harmonikarji igrajo — 15.30 Za naše kmetovalce — 17.30 Igra godba na pihala Ljubljanske garnizije — 19.40 Zabavna glasba — 20.00 Opera.

Ponedeljek, 16. februar:

12.45 Pester spored narodnih pesmi — 13.30 Sabovski pregled — 13.40 Od melodije do melodije — 15.30 Solska ura za nižjo stopnjo — 17.10 Melodije in ritmi — 18.30 Jezikovni pogovori — 18.40 Umetne in narodne pesmi poje KUD „Svoboda“ — 19.40 Igra Ljubljanski plesni sekret — 20.00 Okno v svet — 20.10 Simfonični koncert orkestra Slovenske filharmonije.

Torek, 17. februar:

11.00 Solska ura za nižjo stopnjo — 11.30 Solska ura za višjo stopnjo — 12.45 Med glasbenim sporedom kulturni drobci — 14.00 Ali znate poslušati? — Pripovedanje in ilustrira dr. Danilo Švara — 14.40 Nekaj domačih zvokov — 15.10 Zabavne melodije — 16.00 Sportno predavanje — 17.10 Filmska glasba — 18.00 Umetne in narodne pesmi poje naši zbori in ansambli — 18.30 Kulturni pregled — 19.40 Igra trio Dorko Skoberne — 20.15 Naši solisti poje arije iz oper Mozarta in Beethovena — 21.00 Literarna oddaja — 21.20 Zabavne melodije.

KOLENDAR

Sobota, 14. februar: Valentin
Nedelja, 15. februar: Jordan, spoz.
Ponedeljek, 16. februar: Julijana, muč.
Torek, 17. februar: Pust, Francišek Kle.

SPOMINSKI DNEVI

14. 2. 869 — Umril v Rimu Konstantin-Sv. Ciril, ki je sestavil Glagolico — 1468 Umril izumitelj tiskarstva Janez Guttenberg 1837 Rojen v Repnjah na Gorenjskem humoristični pisatelj in satirik dr. Valentin Zarnik.
15. 2. 1573 — Mučen do smrti kmečki puntar Matija Cubec, ki so ga na Markovem trgu v Zagrebu kronali z razbeljeno krono — 1944 Dvjanje fašistov v Slovenskem Primorju.
17. 2. 1831 — Rojen v Srednji Belji na Gorenjskem pesnik, jezikoslovec in folklorist Matija Valjavec-Kračmanov.

POZOR!

Takojšnji zaslužek tudi za začetnike!
Predstaviti se je treba v ponedeljek od 9. do 11. ure in od 14. do 16. ure v Celovcu, kavarna Dorer, Novi trg.
Dopisi: Na uredništvo pod številko 637

ZAHVALA

Ob smrti našega nepozabnega in nadvse dobrega očeta

Jake Reichmann-a, Jesenika V LIPI

se najiskrenejše zahvalujemo g. deželnemu glavarju Weidenig-u, šefu urada za zvezo FLRJ, legacijskemu svetniku Vošnjaku, mil. msgr. Podgoreu, častiti duhovščini, vsem govornikom, vsem darovalcem vencev ter mnogoštevilnim pogrebem, ki so spremili našega očeta k zadnjemu počitku.

ŽALUJOČI JESENIKOVI

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10. Telefon 16-24. Za vsebino odgovarja: Rado Janežič. Tiska: Kärntner Druck- und Verlagsgesellschaft m. b. H., Klagenfurt. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Klagenfurt, 2. Postschließfach 17

Pohitite s prijavi za izlet v Ljubljano in Postojno

V zadnji številki smo že objavili, da pripravljajo uredništvo Slovenskega vestnika za svoje naročnike

izlet v Ljubljano in Postojno

Za razmeroma nizko ceno 90.— šilingov si bodo izletniki lahko ogledali znamenitosti slovenske prestolnice, prisostvovali bodo v Ljubljani operni predstavi ter si ogledali čudovite lepote svetovnoznane Postojnske jame. V navedeni vsoti je že vračunana tudi vsa vožnja na jugoslovanski železnici, prehrana ter dvakratno prenočišče.

Odhod iz Podrožčice bo v soboto, dne 28. II. 1953, ob 17.55 uri, povratek v Podrožčico pa v ponedeljek, dne 2. III. 1953, ob 12.15 uri opoldne. Zveze iz Celovca so ob 13.30 z osebnim vlakom preko Roža ali ob 15.14 z brzim vlakom preko Beljaka, iz Beljaka pa z brzim vlakom ob 17.10 uri. Vozno karto od doma do meje pri Podrožčici si mora vsak izletnik kupiti na domači postaji, najbolje povratno karto (Retourkarte), ki velja 6 dni in je cenejša. Dodatni stroški za skupni potni list in vizo ne bodo znašali več kakor 10 šilingov na osebo.

Prijave za izlet in navedeno vsoto za stroške izleta je treba oddati ali poslati najkasneje do 21. t. m. na naslov: Uredništvo Slovenskega vestnika, Celovec-Klagenfurt, Gasometergasse 10. Prijavi je treba priložiti potni list, kdor pa tega nima, pa osebno izkaznico (Identitätsausweis) ter Eidesstattliche Erklärung, mladoletni pa dodatno še od občine potrjeno izjavo staršev, da se strinjajo s potovanjem.

Zaradi jasnosti še enkrat ponavljamo, da se izleta lahko udeležijo samo naročniki Slovenskega vestnika in njihovi družinski člani, vsi drugi pa le tedaj, če predhodno list naročijo in poravnajo naročnino vsaj za pol leta v naprej.

Pohitite s prijavi, ker zamudnikov ne bomo mogli upoštevati.

Uredništvo Slovenskega vestnika

45

„Ali si slišala, sestra,“ reče Anka, „ali še oklevaš?“

„Zofija privolil Zaradi matere!“ jo prosil Stepko.

„Zofija, hčerka moja!“ vzklikne Uršula in prime dekleta za roko, „ali ne ljubiš matere?“

Dekle pritisne roko na srce. Gleajoč v tla zavrti glavo, razširi roke in glasno zaječe:

„Da, da, da! Srce ste mi ranili, tu ga imate, pogazite ga! Vzajem krvnikovega sina, žrtvovala se bom za vas, za Jano, za naše podložnike! Vzemite me! Ubijte do konca! Privolim, a zdaj, prosim vas, me pustite!“ In deklet speši k vratom. Tu naleti na Marto.

„Marta, sestra, dušica! Povedi me s seboj, na zrak, če ne, se mi zmoša v glavi!“

Sestri stopita v park. S solznimi očmi, vzdihajoč pove mladenka svojim sestri, kaj se je zgodilo, a z Zofijinimi solzami teko tudi Martine. Prišli sta do mesta, kjer je mladenka prvič stisnila mladeničevo roko, kjer je prvič zacvetel na njenih ustnih smehljaj prve ljube-

zni. Zofija vzdihne iz dna duše, položi glavo na Martine prsi in reče:

„Dan je takrat zahajal in tudi zdaj se polagoma mračni. Tu sem stala jaz, tam on. Cvetje je cvetelo, ptice so pevale, nad nama se je smehljalo modro nebo. Govoril mi je, vsaka njegova beseda je bila mojemu srcu, kar so kapljice rose rdeči roži. In stisnil mi je roko. Oh, takrat se je odprlo zame nebo. A sedaj? Sedaj se nebo zavija v meglo, cvetje usiha; tu stojim jaz, kače mi grizejo srce, prodana sem, pogažena žrtev — a on? Oh, sestra!“ zastoka, „nikdar več ga ne bom videla, nikdar.“

Marta objame sestrično glavo z obema rokama, jo poljubi in velike solze padajo ko rosa na zlate pramene Zofijinih las.

„Popravi lase in obleko,“ šepne hitro Marta, „konjska kopita se slišijo; semkaj prihajajo.“

Zofija obrne glavo. „Vrniva se v grad,“ reče. „Glej,“ odgovori Marti, „trije konjeniki so skočili na tla. Vojaki, kali? Sedaj spešijo k nama. Umakniva se.“

Hitro stopata sestri v grad in po stopnicah v Uršulino sobo, kjer so se gospod Gašper, stara Heningovka, Anka in Stepko posvetovali, kako bi sestavili ženitveni dogovor.

„Stepko,“ reče Marta, ko stopi v sobo, „nekakšni možje, vojaki so prispeli.“

„Kakšni vojaki?“ vpraša Stepko. Ali komaj je mogel dokončati, kar je mislil še vprašati, se pojavijo v vratih trije bradati oboroženi možje, izmed katerih je eden bil napravljen po uskoško. Vsi domačini se skrajno začudeno dvignejo.

„Ivaljen Jezus!“ pozdravi z drhtečim glasom prvi, blede, lep človek.

Zofija se zdrzne, kakor bi bila vanjo udarila strela. Poskoči za korak, kri ji udari v lica in začne se tresti ko šiba.

„Kdo ste?“ ostro in osorno vpraša Stepko. „Tomo Milič,“ odgovori tujec.

Vsi prepadejo in okamene.

„Milič! Ti — ti,“ vzklikne Zofija ko rešena duša, „da — ti — ti — ti, oh dragi moj, moje vse!“ In deklet poleti k vojščaku, ga objame in spusti glavo na njegova junaška prsa, a on ovije okoli nje desnico, jo poljubi na čelo in reče svečano:

„Gospa Uršula! Tomo Milič je dovedel Jurija Mogaiča. Tomo Milič je izpolnil pogoji, katerega ste mu postavili, Zofija je njegova.“

„Oh, da, da, tvoja,“ joka deklet od radosti in se še močneje privije k njemu. „ni je sile, ki bi me odtrgala od tvojega srca. Daj,“ nadaljuje in ga prime z obema rokama za glavo, „naj pogledam, ali si res ti? Res si, res, moj edini, moj ljubljani,“ in ga plakajoč poljubi na obe očesi.

„Pozdravljeni, gospod Milič,“ hladno pozdravi Uršula. „Kako močno ste se spremenili, nisem vas na prvi mah spoznala. Da, Zofija je vaša, prisegla sem. Zaslužili ste jo. Toda očitvidi so rekli, da so vas v Banjaluki ubili, kajne Anka?“ Pri teh besedah se je Uršula obrnila h kćerki in jo jezno pogledala. „Sedaj vidim, da so te očitvidci nalagali kajne Anka?“

„So, zašepčete le-ta in prebledi.“

„Nalagali, plemenita gospa, da me oropajo nje, ki sem ji žrtvoval vse svoje življenje ali milost božja in junaštvo tega poštenega Uskoka sta im pokvarila črni račun. Ko ste me poslali iskat mladega Mogaiča, sem našel njegovo sled in ga odkupil. Toda turška nezvestoba je zaslužila še mene. Roboval sem, trpel, da bi bil skoraj vzel konec, dolgo, oh, dolgo časa. Vse, kar more človek na tem svetu pretrpeti, vse sem pretrpel. Dan za dnem, leto za letom je teklo, a nama ni od nikoder rešitve. Nekoč mi pove neki frater, da je spraševal zame človek iz mojega kraja, a da je takoj izginil. Zakopan si, preklet do groba, sem si rekel. Nekega jutra — mesec dni je tega — mi nekdo izročil pisemce; začnem brati in se začudim. Naslednje noči naj bova pripravljena, jaz in Mogaič, pomoč da je blizu. Noč napoči. Bilo mi je tesno pri srcu. Vsi so zaspali, samo midva bdiva. Kar okoli polnoči zaslišiva glas: „Gori! Na pomoč!“ in hipoma zagori z visokimi plameni hiša našega bega gospodarja. Mi smo spali v hlevu. Vtem počni puška. Turki se niso še prav zavedli, ko plane nadnje vražja četa — deset Uskokov, ki udrihajo po poganih in glasno kličejo najini imeni. Pridruživa se jim in medtem ko Turki skušajo pogasiti ogenj, smo mi že srečno v gorah in — kaj vam bom vse našteval — zdaj smo tu. A ta junak, Marko Nožina, je uskoško četo vodil.“

Vsi so molčali ko mramorni kipi, nihče ni mogel dati iz sebe glasu.

(Dalje)